
Informe sobre la normativa dels bous al carrer

Autor: Comissió Jurídica

Coordinadors: Vicent Àlvarez i Carmen Morenilla

Aprovació: Ple de 26 de novembre de 2009

Antecedents

El Consell Valencià de Cultura, *motu proprio* i dins de les seues competències, considerarà convenient ocupar-se d'una festa que els últims anys està proliferant en molts pobles i ciutats de la nostra comunitat, els anomenats "bous al carrer" en les diferents variants conegudes. Ha coincidit l'interés del CVC amb el de la Generalitat Valenciana, com prova la regulació de la qual ha estat objecte aquesta festa en els últims temps. En el marc d'aquest interés s'han produït dos compareixences del Conseller de Governació, que ha informat el CVC de les iniciatives i plans del seu gabinet.

D'acord amb l'article 8.b de la Llei 4/2003, de 26 de febrer, d'Espectacles Públics, Activitats Recreatives i Establiments Públics, correspon als òrgans competents de la Generalitat la concessió de l'autorització per a realitzar els espectacles i festes taurins tradicionals, els quals es regiran per una normativa específica. En aquest context, el Decret 24/2007, de 23 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de Festejos Taurins Tradicionals en la Comunitat Valenciana (Bous al Carrer), és el marc jurídic que assenyala les condicions, els requisits i el contingut d'aquestes festes.

Posteriorment, l'1 de setembre de 2009, la Conselleria de Governació ha emés una Orde que regula la figura, les funcions i el règim jurídic dels col·laboradors voluntaris en les esmentades festes. Perquè explicaren i comentaren la normativa han estat convidats el conseller de Governació i la directora general de Seguretat Ciutadana, els quals comparegueren el 10 de novembre de l'any en curs.

El CVC ja aprovà alguns informes sobre el maltractament d'animals, i ha estat informat de la millora de les qüestions relacionades amb la seguretat de les persones i de la proliferació i consolidació en els darrers anys d'aquesta festa, raó

per la qual decidí analitzar la actual normativa i fer les consideracions i recomanacions següents.

Consideracions

La recent Orde de la Conselleria de Governació d'1 de setembre de 2009, en el seu Preàmbul, resumeix el principis que inspiren, tant l'esmentada norma, com la resta de la regulació jurídica que regula la matèria, i ho fa en referència al Decret anterior de 2007 assenyalant: "Aquest Decret se sustenta en tres pilars fonamentals: tradició, festa i seguretat. Tots ells elements indispensables i convergents respecte d'una realitat que marca i caracteritza el que ha de ser un festeig de Bous al Carrer en tota la seua extensió". El CVC valora molt positivament la millora en la seguretat de les persones: s'ha reduït en un 14 % el nombre de ferits.

Considerant una altra referència del mateix Preàmbul, quan afirma que ens trobem davant d'una de les més arrelades tradicions festives valencianes, cal fer algunes observacions :

- a.- La festa de bous al carrer ha estat una tradició en algunes poblacions, però no en la totalitat de les que en aquests moments la celebren. Darrerament la seua extensió s'ha multiplicat mimèticament. El resultat és que l'any 2008 s'han tramitat 6.184 de festes celebrades a la Comunitat Valenciana per part de 301 pobles.
- b.- La Convenció de la Unesco sobre el patrimoni immaterial de 2003, ratificada per Espanya, manifesta que les festes i tradicions han d'ajustar-se a les pautes de les societats avançades.
- c.- És ja un fet acceptat el reconeixement dels drets dels animals. En eixe sentit es considera que els animals no deuen ser objecte de maltractament i, en cas de necessitat, el seu sacrifici ha d'ajustar-se a unes pautes, per tal que la mort siga mínimament dolorosa.

Per tant, ha de considerar-se que una festa com la dels bous al carrer hauria de limitar-se a les poblacions en les quals té una tradició o antiguitat provada i continuada, la qual cosa implicaria un àmbit concret no extensible. Per altra banda,

les normes reguladores haurien de garantir de forma clara i com a principi rector que els bous no poden ser maltractats ni sacrificats de manera que es prolongue el seu dolor o patiment innecessàriament.

De l'estudi de l'articulat de les normes es dedueix que sols de forma molt marginal i secundària s'hi tracta el tema dels drets dels bous, en tant que animals amb sentiments i dolor. En el cas de la modalitat de bou embolat, resulta manifest el fet que l'animal és sotmés a un dolor innecessari. Una reforma de la pràctica tradicional implicaria la supressió de l'embolat i la seua substitució per un tipus d'activitat sense boles de foc o amb la substitució de l'animal per representacions d'animals, tot i que el CVC és conscient de la gran presència que està tenint en els darrers anys (al voltant del 80 % de les festes)

A més, algunes reformes podrien ampliar i elevar les sancions contra les persones que maltracten els animals i es podria garantir de forma efectiva que el sacrifici, quan siga necessari, es produísca en un escorxador i no públicament. Per últim, a més de la figura del voluntariat, que procedeix del poble en festes, seria oportú estudiar alguna fórmula d'inspecció externa per tal que aquests voluntaris no es limiten a mirar per la seguretat de les persones, sinó també a vigilar el compliment de la normativa referent al tracte donat als animals.

Recomanacions

El CVC, estudiat el Decret 24/2007, de 23 de febrer, del Consell de la Generalitat Valenciana, pel qual s'aprova el Reglament de Festejos Taurins Tradicionals en la Comunitat Valenciana (Bous al Carrer) i l'Orde de 1 de setembre de 2009 de la Conselleria de Governació que regula la figura, les funcions i el règim jurídic dels col·laboradors voluntaris en les esmentades festes, i fetes les anteriors consideracions, recomana la incorporació de les següents indicacions en el Decret i l'Orde esmentats:

1.- En el Preàmbul tant del Decret com de l'Orde, junt a la referència a la seguretat de les persones, cal incloure una referència explícita al propòsit d'evitar el maltractament innecessari dels animals participants en la festa.

2.- Cal incloure una major precisió en la definició de festeig tradicional, de manera que sols es permeta la realització de bous al carrer en aquelles poblacions que puguen demostrar fefaentment la seua realització tradicional.

3.- Per tal de garantir el compliment de la Convenció de la Unesco sobre el patrimoni immaterial de 2003, ratificada per Espanya, cal substituir, en el Decret i en l'Orde, la modalitat de bou embolat per altres formes de bous al carrer més imaginatives que no impliquen un patiment innecessari de l'animal.

4.- En el Capítol III del Decret 24/2007, "Autorització del festejos taurins tradicionals", en l'article 14, sobre la documentació que ha d'acompanyar la sol·licitud d'autorització, cal incloure un apartat en el qual s'indique l'obligació de presentar una pòlissa d'assegurança específica per a fer front a les multes que puguen derivar-se de l'eventual maltractament d'animals participants en la festa. Així mateix, en l'article 68, sobre fiances, cal afegir una referència a les fiances preceptives per aquesta falta, que ha de ser valorada en cada cas concret com a greu o molt greu.

5.- En el Capítol VI del Decret 24/2007, "Celebració de la festa taurina tradicional", article 34, sobre la suspensió de la festa, cal incloure com a motiu de possible suspensió la presentació per part dels col·laboradors voluntaris d'una denúncia fonamentada de maltractament dels animals participants en la festa.

6.- En l'article 39 del mateix capítol, sobre el sacrifici dels bous, cal afegir que la mort s'ha de produir segons la normativa vigent sobre el sacrifici d'animals.

7.- En l'Orde de 1 de setembre de 2009, article 4, sobre el nombre de col·laboradors voluntaris, s'indicarà que dels 10 col·laboradors n'hi ha d'haver un mínim de 2 proposats per les associacions protectores d'animals o altres entitats similars de la Comunitat Valenciana.

8.- En l'Orde de 1 de setembre de 2009, article 6, sobre les funcions dels col·laboradors, s'indicarà explícitament que és funció dels col·laboradors vigilar que no es produísca maltractament dels animals participants en la festa, i amb aquest fi podran presentar les preceptives denúncies amb proves fefaents dels fets adduïts, els quals poden ser objecte de multes i/o de suspensió de la festa.

El present informe, una vegada aprovat, serà traslladat a la Conselleria de Governació, la Federació de Municipis de la Comunitat Valenciana i les associacions protectores d'animals de la Comunitat Valenciana.